

FOTÓZZUNK I

VI.

Miután megismerkedtünk a hazai gyártmányú fekete-fehér negatív filmek típusaival, s ezek kidolgozási módozataival, hadd térjünk rá a végtermék előállításához szükséges nyersanyag ismertetésére. Természetesen, a fotópapírról van szó. Alapvető különbség van a papír és a film között, és pedig a fényérzékeny emulziót hordozó réteg természetében: a film esetében átlátszó, míg a papír esetében nem. A tulajdonképpeni papír jó minőségű, vízálló tulajdonságú anyag, amely lehet vékonyabb, vagy vastagabb (karton). Esetenként találkozhatunk úgynevezett, félkarton (semicarton) típusúval is. A papírra felvitt fényérzékeny réteg már nem annyira igényes, mint a film esetében. Gyakorlati szempontból nincs jelentősége a fotópapír feloldóképességének és szemcsézetének. Amint látjuk, ezek igen fontos tulajdonságai a negatív nyersanyagoknak. De, mivel a fényképeket az ember nem vetíti ki, és ritkán vizsgálja nagyítással, ennek feloldóképességét (vonalelességét) az emberi szem lehetőségei szabják meg. Mivel az emberi szem tíz vonalat tud megkülönböztetni milliméterenként, nyilvánvaló, hogy nincs értelme 100-150 vonal/mm feloldóképességű emulziót vinni a papírra. A filmeknél említett tulajdonságok közül gyakorlati jelentősége a papír kontrasztjának van, amely a végtermék (fénykép) minőségét döntően befolyásolja. A kontraszttal változik a papír érzékenysége is, de ez alig észlelhető. Természetesen, meg kell említenünk a film és papír közötti lényegesebb különbséget. A filmmel ellentétben, a papír csak a színek bizonyos sugaraira - főleg a kékre - érzékeny. Ezért tudjuk a fotópapírt vörös, sárgászöld vagy zöld színű fényrel kidolgozni. De hadd lássuk, milyen fotópapírválasztékot bocsát rendelkezésünkre a vásárhelyi AZO-cég. A gyári ismertető szerint, a fotópapírt ötféle kontrasztfokozatban (gradáció) gyártják: lágy (BM), speciális (BS), normál (BN), kontraszt (BC) és extrakontraoszt (BEC). Sajnos, még nem volt alkalmam a BN és BC típuson kívül mást is látni az üzletben. A papír felületének minőségét számokkal jelölik. A szám egyben utal a papír vastagságára is. Tehát: 11 - vékony, fényes; 111 - karton, fényes; 113 - karton, matt; 117 - karton, raszter; 118 - karton, filigrán; 119 - karton, kristály. Ezeket a típusokat, ha nem is egyszerre, de általában be lehet szerezni. Hogy ki milyen felületű papírt használ, az legelsősorban ízlés dolga. Előnyök és hátrányok váltogatják egymást: a matt könnyen retusálható, a kristály szép csillogású, a fényest viszont, nehéz tökéletesen felfényezni. Miután eldöntöttük, hogy milyen felületű papírra fogunk dolgozni, válasszuk ki a megfelelő fokozatot. Ez, elsősorban a nagyítandó negatív minőségétől függ: lágyabb negatívhoz kontrasztosabb papír kell, míg a kontrasztos negatívról lágyabb (normál) papíron kapunk jobb eredményt. Itt is közbeszólhat az ízlés, hiszen van aki a nagyon kontrasztos, "kemény" képeket szereti. Sokan mondják a kontrasztosabb képre azt, hogy éleesebb, holott optikai éleltsége lehet rosszabb egy lágy képnél. Ezt a látszatot viszont, valóban ki is lehet használni.

A fotópapír kidolgozása hasonlít a film kidolgozásához. A nagyítón, vagy másolókereten keresztül való megvilágítás után következik az előhívás, öblítés, rögzítés, végső mosás, majd a szárítás.

Mivel a fényképek minősége nagymértékben függ kidolgozásuktól, a fenti műveleteket részletesen fogjuk ismertetni sorozatunk következő részeiben.

IMECS ZOLTÁN